“TEMIRYO‘LINFRATUZILMA” AKSIYADORLIK JAMIYATI

PERSONALNI TAYYORLASH MUASSASASI

Yo‘nalish nomi: Temir yo‘l transportida mehnatni muhofaza qilish va texnika xavfsizligi bo‘yicha ishlarni amalga oshirish.

Kvalifikatsiya(lar) nomi:

Yuqori bo‘g‘in rahbar xodimlar;
O‘rta bo‘g‘in rahbar xodimlar;
Yuk iluvchilar;
Qozonxona uskunalari mashinistlari - operatorlari;
Ko‘prikli va chorpoyali kran mashinistlari.

Ta’lim bosqichi:

Malaka oshirish.

TOSHKENT – 2024

1. “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining Personalni tayyorlash muassasasi tomonidan **ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.**

2. Mazkur malaka talabi uchun me’yoriy huquqiy asoslar:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 31-dekabrdagi “Malakalarni baholash tizimini tubdan takomillashtirish va mehnat bozorini malakali kadrlar bilan ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4939-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-oktabrdagi “O‘zbekiston respublikasi temir yo‘l transporti sohasini tubdan isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-329-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 15-maydagi “O‘zbekiston Respublikasida Kasbiy malakalar, bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish milliy tizimi faoliyatini tashkil etish choralari to‘g‘risida”gi 287-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 30-sentabrdagi “Kasbiy malaka va bilimlarni rivojlantirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 287-sonli Qarori.

3. “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining Personalni tayyorlash muassasasi o‘quv-uslubiy kengashning 2024-yil 09-fevraldagi 1-son yig‘ilishida ma’qullangan va “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining 2024-yil 12-fevraldagi 24-JDS - son buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI VA JORIY ETILDI.**

Tuzuvchilar:	A.X.Maxkamov	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi rahbari;
	L.Y.Axmedova	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi o`quv uslubiy bo`lim boshlig`i;
	A.S.Rajabov	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi o`qituvchisi;
Taqrizchilar:	M.M.Tolipov	“O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ Strategik rivojlantirish, sanoat faoliyatini tashkil etishva mehnat muhofazasi boshqarmasi boshliq o`rin bosari;
	K.A.Jo‘raboyev	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi boshlig‘i.

“O‘zbekiston temir yo‘llari” aksiyadorlik jamiyati

“Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyati

TEMIR YO‘L TRANSPORTIDA MEHNATNI MUHOFAZA QILISH VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI BO‘YICHA ISHLARNI AMALGA OSHIRISH

yo‘nalishi bo‘yicha malaka oshirish

O‘QUV DASTURI

Kvalifikatsiyalar nomi:

Yuqori bo‘g‘in rahbar xodimlar;
O‘rta bo‘g‘in rahbar xodimlar;
Yuk iluvchilar;
Qozonxona uskunalari mashinistlari - operatorlari;
Ko‘prikli va chorpoyali kran mashinistlari.

Ta’lim bosqichlari:

Malaka oshirish.

Toshkent – 2024

1. MALAKA OSHIRISH

1.01. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Temir yo‘l transportida mehnatni muhofaza qilish va texnika xavfsizligi bo‘yicha ishlarni amalga oshirish
Kvalifikatsiya nomi	O‘rta bo‘g‘in rahbar xodim
Ajratilgan soat:	36
Mavzular soni:	15
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi Korxona va tashkilotlarda mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi talablari bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Temir yo‘l korxona va tashkilotlarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha ishlarni tashkil etish
Bilimlar:	mehnatni muhofaza qilish sohasidagi qonunlar va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar; mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha davlat normativ talablari; davlat tomonidan ratifikatsiya qilingan xalqaro mehnatni muhofaza qilish shartnomalari; xavfsizlik va mehnatni muhofaza qilish sohasidagi milliy va davlatlararo standartlar; mehnatni muhofaza qilish qoidalari va ko‘rsatmalarida belgilangan mehnatni muhofaza qilish talablari; ish yuritish va uslubiy hujjatlar mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha; kasbiy xavflarni aniqlash, baholash va boshqarish usullari; tashkilotning ishlab chiqarish va tashkiliy tuzilishi, asosiy texnologik jarayonlar va ishlab chiqarish rejimlari; ishlatiladigan asbob-uskunalar turlari va uning ishlash qoidalari; ish joyidagi mehnat sharoitlarini o‘rganish usullari; xodimlarga psixofiziologik talablar; ishlab chiqarish qoidalari va vositalari. uskunaning texnik holatining xavfsiz ishlash talablariga muvofiqligini nazorat qilish
Ko‘nikmalar:	Tashkilotda mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha ishlarni tashkil yetish va muvofiqlashtirishda qatnashadi. Tashkilotning maqsad va vazifalari, mehnat xavfsizligi va sog‘liqni saqlash sohasidagi davlatlararo va milliy standartlarning tavsiyalari bilan, mehnat xavfsizligi bo‘yicha davlat tomonidan tartibga solinadigan talablarga muvofiq tashkilotda mehnat xavfsizligini boshqarish tizimini ishlab chiqish va nazorat qilishda ishtirok yetadi. Mehnat xavfsizligi sohasidagi qonunchilikdagi o‘zgarishlar va ilg‘or tajribalarni monitoring qilish, shuningdek, texnik jihozlarni modernizatsiya qilish, tashkilotning maqsad va vazifalari asosida tashkilotda kasbiy xavflarni boshqarish tizimini rivojlantirish yo‘nalishini aniqlash va sozlashda ishtirok yetadi. Tashkilotning tarkibiy bo‘linmalarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha Qonunchilik va me'yoriy-huquqiy hujjatlarga rioya yetilishini nazorat qiladi, ishlab chiqarishdagi shikastlanishlar va kasb kasalliklarining oldini olish bo‘yicha profilaktika ishlarini olib boradi, sog‘lom va xavfsiz mehnat sharoitlarini yaratishga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshiradi.

O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.01. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	O‘zbekiston Respublikasida mehnatni muhofaza qilishning huquqiy asoslari. Mehnatni muhofaza qilish to‘g‘risidagi qonunlar va qonunning qo‘llanish sohasi.	O‘zbekiston Respublikasi “Mehnat muhofazasi to‘g‘risidagi” qonuni. Mehnat muhofazasi bo‘yicha Davlat siyosatining asosiy prinsiplari. Mehnat muhofazasi bo‘yicha qonunlarni buzganlik uchun javobgarlik. Mehnat muhofazasi bo‘yicha yo‘riqnomalar ishlab chiqish tartibi. O‘zbekiston Respublikasi Mehnat Kodeksi. Korxonalarda ichki tartib qoidalari. Mehnat shartnomasi. Mehnat shartnomalarini tuzish va bekor qilish tartibi. Ishga yangi kirayotgan xodimlarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish. “O‘TY” AJ korxonalarida talon tizimi. Ogohlantirish talonlarini berish, hisobga olish tartibi.	4	N
2.	Temir yo‘l korxona va tashkilotlarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha ishlarni tashkil etish.	Ishda xodimlar sog‘lig‘i va xayotini asrash hamda baxtsiz xodisalarni oldini olish vazifalari. Ishchilarni kasbiy tanlash. Ishchilarni mehnat muhofazasi bo‘yicha o‘qitish. Mehnat muhofazasini tashviqot qilish. Ishlab chiqarish vositalar, texnologik jarayonlar va inshootlar xavfsizligini ta’minlash.	4	NS
3.	Ayollar va o`n sakkiz yoshgacha bo`lgan xodimlar mehnatini muhofaza qilish	Ayollar mehnati ta’qiqlangan kasblar. Ayollar ish rejimi, qisqartirilgan ish vaqtini ayollar uchun qo‘llash. Ayollarning yuk ko‘tarishdagi meyorlari. Balog‘atga yetmagan yoshlarni ishga qabul qilish va mehnati muhofazasi..	2	N
4.	Temir yo‘l korxona va tashkilotlarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha xodimlarni o‘qitish va bilim sinovlarini tashkil	Ishga yangi kirayotgan xodimlar va amalitga kelgan talabalar bilan kirish yo‘riqlashini o‘tkazish tartibi. Mehnat muhofazasi boshqa yo‘riqlashlarni o‘tkazish muddatlari va tartibi. Ishchilarni stajirovkaga va mustaqil ishga	2	N

	etish.	qo‘yish		
5.	Korxona va tashkilotlarda mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi talablari.	“O‘TY” AJ korxonalarida talon tizimi. Ogohlantirish talonlarini berish, hisobga olish tartibi. Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo‘yicha talablar buzilganda, ogohlantirish talonlarini olib qo‘yish, aybdorga nisbatan intizomiy jazoni qo‘llash. Aybdorni o‘qitish va navbatdan tashqari bilim sinovidan o‘tkazish tartibi	2	N
6.	Elektr xavfsizligi asoslari va uning profilaktik chora-tadbirlari.	Elektr tokining inson organizmi uchun xavfli va zararli ta’sirlari. Temir yo‘l xodimlarining elektr xavfsizligi bo‘yicha guruhlari. Elektr asboblari va qurilmalarida ish bajargandagi tashkiliy va texnik choralar. Ishga ruxsat beruvchi naryadlarni yozish va xodimlarga ishlashga ruxsat berish.	2	A
7.	Temir yo‘l transportida yong‘in xavfsizligi qoidalari. Yong‘in xavfsizligi asoslari va uning profilaktik chora-tadbirlari.	Korxonalar bo‘linma va sexlarida, hamda territoriyasida yong‘in xavfsizligi tadbirlarini qo‘laash. Yong‘in xavfsizligi bo‘yicha o‘tkaziladigan yo‘riqlash turlari va o‘tkazish muddatlari. Yong‘in sodir bo‘lganda ishchi-xodimlarning xatti-xarakatlari. Xodimlarni evakuatsiya qilish.	2	N
8.	Ish o‘rinlarini mehnat sharoitlari va asbob-uskunalarning jarohatlash xavfliligi yuzasidan attestatsiyadan o‘tkazish tartibi, bosqichma-bosqich mehnat sharoitlarini maxsus baholash tizimiga o‘tish asoslari.	Ish joylarini mehnat sharoitlari bo‘yicha shahodatlash uchun xujjatlarni tayyorlash, komissiya tuzish. Ish sharoitlarini o‘rganish tartibi. Shahodatlash natijalarini rasmiylashtirish va tasdiqlash.	4	N
9.	Tashkilotning mehnatni muhofaza qilish xizmatlari. Tashkilotlardagi mehnatni muhofaza qilish tizimida audit o‘tkazish tartibi.	Tashkilotning mehnatni muhofaza qilish xizmatlari. Tashkilotlardagi mehnatni muhofaza qilish tizimida audit o‘tkazish tartibi	2	N
10.	Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug‘urta qilish to‘g‘risidagi O‘zbekiston Respublikasi qonunini amalga oshirish chora-tadbirlari.	Korxonada ish beruvchi bilan kasaba uyushmasi o‘rtasidagi jamoa shartnomasini tuzishning asosiy prinsiplari	2	A
11.	Baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish.	“Ishlab chiqarish bilan bog‘liq baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish to‘g‘risida” nizom. Sodir bo‘lgan baxtsiz hodisa bo‘yicha xabar berish. Baxtsiz xodisalarning og‘irligiga qarab bo‘linishi. Korxonada tuziladigan tekshiruv komissiyasi tarkibi va	2	N

		tekshirish o‘tkazish tartibi.		
12.	O‘zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining “Jarohatlangan xodimlarga tovon to‘lash tartibi” to`g`risidagi 60-sonli qarori .	O‘zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining “Jarohatlangan xodimlarga tovon to‘lash tartibi” to`g`risidagi 60-sonli qarori .	2	N
13.	Ishlab chiqarishda jarohatlangan xodimlarga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Xodimni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish tartibi va uning turlari.	Qo‘l yoki oyoq singanda yoki chiqqanda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Sovuq yoki issiq urganda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Umurtqa pog‘onasi shikastlanganda, qo‘l yoki oyoq singanda yaradorni kasalxonaga yetkazish.	2	N
14.	Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigiyenasi.	Ish joylaridagi xavfli va zararli ta’sirlar. Mexanik ta’sirlar. Elektr toki va magnit maydoni. Ish joylaridagi harorat, gazlanganlik va namlik miqdorini tekshirish. Shovqin va tebranishni o‘lchash.	2	N
15.	Mehnatni muhofaza qilish bo`yicha meyyoriy hujjatlar.	Mehnat muhofazasi bo‘yicha meyoriy xujjatlarning bajarilishi ustidan jamoa nazorati. Kasaba uyushmalarining ishchi-xizmatchilar manfaatlarini himoya qilishdagi roli. Korxonada ish beruvchi bilan kasaba uyushmasi o‘rtasidagi jamoa shartnomasini tuzishning asosiy prinsiplariMehnat muhofazasi bo‘yicha meyoriy xujjatlarning bajarilishi ustidan jamoa nazorati. Kasaba uyushmalarining ishchi-xizmatchilar manfaatlarini himoya qilishdagi roli.	2	N

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Mehnat muhofazasi to‘g‘risida” qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Mehnat Kodeksi.
3. NBT-309. “O‘zbekiston temir yo‘llari” DATK korxonalarida mehnat muhofazasi bo‘yicha o‘qitish va bilim sinovlarini o‘tkazish” nizomi.
4. NBT-310. “O‘zbekiston temir yo‘llari” DATK da mehnat muhofazasi bo‘yicha ishlarni tashkil etish” nizomi.
5. “Xodimlarning ish bilan bog‘liq baxtsiz hodisalar yoki boshqa turdagi jaroxatlarini tekshirish va hisobga olish to‘g‘risida nizom”.
6 Yuk ko‘tarish mashinalarining xavfsiz ishlashi uchun ko‘rsatmalar to‘plami, "Sanoatkontexnazorat" DI, 2008 yil

7. “O’zbekiston temir yo‘llari” aksiyadorlik jamiyatida mehnat xavfsizligiga rioya etilishi nazoratining talon tizimi to‘g‘risidagi Nizom (2021y.11.05 Buyruq №501)
8. X.Rahimov. A.A’zamov. Mehnatni muhofaza qilish. T.Tursunov .2003
9. Korxona standarti.Mehnat xavfsizligi standartlar tizim.(2021y.11.05. №502-N)
10. “Mehnat muhofazasi bo‘yicha yo‘riqnomalar ishlab chiqish nizomi”.
11. Yong‘in xavfsizligi qonunlari. (649-son.2020y.20.10.)

1.02. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Temir yo‘l transportida mehnatni muhofaza qilish va texnika xavfsizligi bo‘yicha ishlarni amalga oshirish
Kvalifikatsiya nomi	O‘rta bo‘g‘in rahbar xodim
Ajratilgan soat:	36
Mavzular soni:	15
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi elektrotexnik va elektron qurilmalardan iborat texnik qurilma va tarmoqlar bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Elektrotexnik qurilmalar va elektron apparatlardan foydalanish va ularning ishlash prinsipini bilish
Bilimlar:	- fizika va elektrotexnika qonunlarini; - elektr iste’molchilarni va manbalarni ulanish usullarini; - elektr asboblari tuzilishi va ularning ishlash prinsipi; - elektr o‘lchov birliklarini; - elektr manbalari va iste’molchilarini ulashda va ular bilan ishlashda texnika xavfsizligi.
Ko‘nikmalar:	- elektrapparatlari, jihozlari, o‘lchov va elektron asboblarining texnik tavsifini aniqlash; - elektr sxemalari hisoblarini bajarish; - elektr o‘lchov asboblaridan to‘g‘ri foydalanish; - elektr asboblari va jihozlarining nuqsonlarini aniqlash va ularni ta’mirlash; - texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilingan holda elektr uskunalari bilan ishlash; - o‘zgaruvchan elektr zanjiri elementlari va parametrlari; - yarim o‘tkazgichli asboblarning asosiy xususiyatlari; - yarim o‘tkazgichli diodlar; - yarim o‘tkazgichli rezistorlar; - tranzistor, tiristor, mikrosxemalarni o‘rganish; - elektr dvigatellarni ulanish sxemalari; - texnika jihozlarida ishlatilib kelayotgan elektr dvigatellarni parametrlari; - texnika jihozlaridagi himoya.
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.02. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	O‘zbekiston Respublikasida mehnatni muhofaza qilishning huquqiy asoslari. Mehnatni muhofaza qilish to‘g‘risidagi qonunlar va qonunning qo‘llanish sohasi.	O‘zbekiston Respublikasi “Mehnat muhofazasi to‘g‘risidagi” qonuni. Mehnat muhofazasi bo‘yicha Davlat siyosatining asosiy prinsiplari. Mehnat muhofazasi bo‘yicha qonunlarni buzganlik uchun javobgarlik. Mehnat muhofazasi bo‘yicha yo‘riqnomalar ishlab chiqish tartibi. O‘zbekiston Respublikasi Mehnat Kodeksi. Korxonalarda ichki tartib qoidalari. Mehnat shartnomasi. Mehnat shartnomalarini tuzish va bekor qilish tartibi. Ishga yangi kirayotgan xodimlarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish. “O‘TY” AJ korxonalarida talon tizimi. Ogohlantirish talonlarini berish, hisobga olish tartibi.	4	N
2.	Temir yo‘l korxona va tashkilotlarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha ishlarni tashkil etish.	Ishda xodimlar sog‘lig‘i va xayotini asrash hamda baxtsiz xodisalarni oldini olish vazifalari. Ishchilarni kasbiy tanlash. Ishchilarni mehnat muhofazasi bo‘yicha o‘qitish. Mehnat muhofazasini tashviqot qilish. Ishlab chiqarish vositalar, texnologik jarayonlar va inshootlar xavfsizligini ta’minlash.	4	NS
3.	Ayollar va o`n sakkiz yoshgacha bo`lgan xodimlar mehnatini muhofaza qilish	Ayollar mehnati ta’qiqlangan kasblar. Ayollar ish rejimi, qisqartirilgan ish vaqtini ayollar uchun qo‘llash. Ayollarning yuk ko‘tarishdagi meyorlari. Balog‘atga yetmagan yoshlarni ishga qabul qilish va mehnati muhofazasi..	2	N
4.	Temir yo‘l korxona va tashkilotlarida mehnatni muhofaza qilish bo‘yicha xodimlarni o‘qitish va bilim sinovlarini tashkil etish.	Ishga yangi kirayotgan xodimlar va amalitga kelgan talabalar bilan kirish yo‘riqlashini o‘tkazish tartibi. Mehnat muhofazasi boshqa yo‘riqlashlarni o‘tkazish muddatlari va tartibi. Ishchilarni stajirovkaga va mustaqil ishga qo‘yish	2	N
5.	Korxona va tashkilotlarda mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi talablari.	“O‘TY” AJ korxonalarida talon tizimi. Ogohlantirish talonlarini berish, hisobga olish tartibi. Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi bo‘yicha talablar buzilganda, ogohlantirish talonlarini olib qo‘yish, aybdorga nisbatan intizomiy jazoni qo‘llash. Aybdorni o‘qitish va navbatdan tashqari bilim sinovidan o‘tkazish tartibi	2	N
6.	Elektr xavfsizligi asoslari va uning profilaktik chora-tadbirlari.	Elektr tokining inson organizmi uchun xavfli va zararli ta’sirlari. Temir yo‘l xodimlarining elektr xavfsizligi bo‘yicha guruhlari. Elektr asboblari	2	A

		va qurilmalarida ish bajargandagi tashkiliy va texnik choralar. Ishga ruxsat beruvchi naryadlarni yozish va xodimlarga ishlashga ruxsat berish.		
7.	Temir yo‘l transportida yong‘in xavfsizligi qoidalari. Yong‘in xavfsizligi asoslari va uning profilaktik chora-tadbirlari.	Korxonalar bo‘linma va sexlarida, hamda territoriyasida yong‘in xavfsizligi tadbirlarini qo‘laash. Yong‘in xavfsizligi bo‘yicha o‘tkaziladigan yo‘riqlash turlari va o‘tkazish muddatlari. Yong‘in sodir bo‘lganda ishchi-xodimlarning xatti-xarakatlari. Xodimlarni evakuatsiya qilish.	2	N
8.	Ish o‘rinlarini mehnat sharoitlari va asbob-uskunalarning jarohatlash xavfliligi yuzasidan attestatsiyadan o‘tkazish tartibi, bosqichma-bosqich mehnat sharoitlarini maxsus baholash tizimiga o‘tish asoslari.	Ish joylarini mehnat sharoitlari bo‘yicha shahodatlash uchun xujjatlarni tayyorlash, komissiya tuzish. Ish sharoitlarini o‘rganish tartibi. Shahodatlash natijalarini rasmiylashtirish va tasdiqlash.	4	N
9.	Tashkilotning mehnatni muhofaza qilish xizmatlari. Tashkilotlardagi mehnatni muhofaza qilish tizimida audit o‘tkazish tartibi.	Tashkilotning mehnatni muhofaza qilish xizmatlari. Tashkilotlardagi mehnatni muhofaza qilish tizimida audit o‘tkazish tartibi	2	N
10.	Ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug‘urta qilish to‘g‘risidagi O‘zbekiston Respublikasi qonunini amalga oshirish chora-tadbirlari.	Korxonada ish beruvchi bilan kasaba uyushmasi o‘rtasidagi jamoa shartnomasini tuzishning asosiy prinsiplari	2	A
11.	Baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish.	“Ishlab chiqarish bilan bog‘liq baxtsiz xodisalarni tekshirish va hisobga olish to‘g‘risida” nizom. Sodir bo‘lgan baxtsiz hodisa bo‘yicha xabar berish. Baxtsiz xodisalarning og‘irligiga qarab bo‘linishi. Korxonada tuziladigan tekshiruv komissiyasi tarkibi va tekshirish o‘tkazish tartibi.	2	N
12.	O‘zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining “Jarohatlangan xodimlarga tovon to‘lash tartibi” to`g`risidagi 60-sonli qarori .	O‘zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining “Jarohatlangan xodimlarga tovon to‘lash tartibi” to`g`risidagi 60-sonli qarori.	2	N
13.	Ishlab chiqarishda jarohatlangan xodimlarga birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Xodimni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish tartibi	Qo‘l yoki oyoq singanda yoki chiqqanda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Sovuq yoki issiq urganda birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. Umurtqa pog‘onasi shikastlanganda, qo‘l yoki oyoq singanda yaradorni kasalxonaga	2	N

	va uning turlari.	yetkazish.		
14.	Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat gigiyenasi.	Ish joylaridagi xavfli va zararli ta’sirlar. Mexanik ta’sirlar. Elektr toki va magnit maydoni. Ish joylaridagi harorat, gazlanganlik va namlik miqdorini tekshirish. Shovqin va tebranishni o‘lchash.	2	N
15.	Mehnatni muhofaza qilish bo`yicha meyyoriy hujjatlar.	Mehnat muhofazasi bo‘yicha meyoriy xujjatlarning bajarilishi ustidan jamoa nazorati. Kasaba uyushmalarining ishchi-xizmatchilar manfaatlarini himoya qilishdagi roli. Korxonada ish beruvchi bilan kasaba uyushmasi o‘rtasidagi jamoa shartnomasini tuzishning asosiy prinsiplariMehnat muhofazasi bo‘yicha meyoriy xujjatlarning bajarilishi ustidan jamoa nazorati. Kasaba uyushmalarining ishchi-xizmatchilar manfaatlarini himoya qilishdagi roli.	2	N

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Mehnat muhofazasi to‘g‘risida” qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Mehnat Kodeksi.
3. NBT-309. “O‘zbekiston temir yo‘llari” DATK korxonalarida mehnat muhofazasi bo‘yicha o‘qitish va bilim sinovlarini o‘tkazish” nizomi.
4. NBT-310. “O‘zbekiston temir yo‘llari” DATK da mehnat muhofazasi bo‘yicha ishlarni tashkil etish” nizomi.
5. “Xodimlarning ish bilan bog‘liq baxtsiz hodisalar yoki boshqa turdagi jaroxatlarini tekshirish va hisobga olish to‘g‘risida nizom”.
6 Yuk ko‘tarish mashinalarining xavfsiz ishlashi uchun ko‘rsatmalar to‘plami, "Sanoatkontexnazorat" DI, 2008 yil
7. “O’zbekiston temir yo‘llari” aksiyadorlik jamiyatida mehnat xavfsizligiga rioya etilishi nazoratining talon tizimi to‘g‘risidagi Nizom (2021y.11.05 Buyruq №501)
8. X.Rahimov. A.A’zamov. Mehnatni muhofaza qilish. T.Tursunov .2003
9. Korxona standarti.Mehnat xavfsizligi standartlar tizim.(2021y.11.05. №502-N)
10. “Mehnat muhofazasi bo‘yicha yo‘riqnomalar ishlab chiqish nizomi”.
11. Yong‘in xavfsizligi qonunlari. (649-son.2020y.20.10.)

1.03. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Kvalifikatsiya nomi	Nuqson izlovchi
Ajratilgan soat:	144
Mavzular soni:	16
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi elektrotexnik va elektron qurilmalardan iborat texnik qurilma va tarmoqlar bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Elektrotexnik qurilmalar va elektron apparatlardan foydalanish va ularning ishlash prinsipini bilish
Bilimlar:	- fizika va elektrotexnika qonunlarini; - elektr iste’molchilarni va manbalarni ulanish usullarini; - elektr asboblari tuzilishi va ularning ishlash prinsipi; - elektr o‘lchov birliklarini; - elektr manbalari va iste’molchilarini ulashda va ular bilan ishlashda texnika xavfsizligi.
Ko‘nikmalar:	- elektrapparatlari, jihozlari, o‘lchov va elektron asboblarining texnik tavsifini aniqlash; - elektr sxemalari hisoblarini bajarish; - elektr o‘lchov asboblaridan to‘g‘ri foydalanish; - elektr asboblari va jihozlarining nuqsonlarini aniqlash va ularni ta’mirlash; - texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilingan holda elektr uskunalari bilan ishlash; - o‘zgaruvchan elektr zanjiri elementlari va parametrlari; - yarim o‘tkazgichli asboblarning asosiy xususiyatlari; - yarim o‘tkazgichli diodlar; - yarim o‘tkazgichli rezistorlar; - tranzistor, tiristor, mikrosxemalarni o‘rganish; - elektr dvigatellarni ulanish sxemalari; - texnika jihozlarida ishlatilib kelayotgan elektr dvigatellarni parametrlari; - texnika jihozlaridagi himoya.
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; SM – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.03. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Metallshunoslik asoslari	Metallar va qorishmalar. Metallar tuzilishi. Po‘latga termik ishlov berish. Uglerodga to‘yintirilgan metallar markirovkasi. Ligirlangan metallar turlari. Xromlangan va rangli metallar.	4	N
2.	Zamonaviy yuk va yo'lovchi tashuvchi vagonlar konstruktsiyasi	Zamonaviy vagonlar konstruktsiyasi ustivorligi to'g'risida ma'lumot. Vagon ta'mirlashning zamonaviy holati va rivojlanish ustivorlgi. Yuk va yo'lovchi vagonlari aravachalari yangi konstruktsiyasi. Vagonlarni qurish hamda ta'mirlashda qo'llaniladigan mexanizmlar va quilmalar. O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilayotgan zamonaviy vagonlar. Texnologiyalarni rivojlanish ustivorligi. Vagon ta’mirlashning zamonaviy holati va rivojlanishi. Yuk va yo’lovchi vagonlari yangi konstruktsiyasi. Vagonlarni qurish hamda ta’mirlash	16	NA
3.	Metallarni payvandlash.	Metallarni payvandlashning fizik asoslari. Payvandlashning asosiy talablari. Payvandlash turlari va usullari. Payvand choklari turlari.	8	NA
4.	Metall nuqsonlari	Metall nuqsonlari turlari. Quyma nuqsonlar. Prokat va bolg'alangan metallar nuqsonlari. Payvand brikmalardagi nuqsonlar. Ekspluatatsiya vaqtida vujudga keladigan nuqsonlar.	4	NA
5.	Buzulmas nazorat asosiy talab va jixatlari.	Yuzaki (vizual) va o'lchov nazorati. Nazoratga tayyorlash.yuzaki va o'lchov nazorat ishlarini olib borish uchun qullaniladigan ulchov asboblari va yordamchi moslamalar bilan tanishish. Payvandlash ishlariga detallarni tayyorlash va eg'uv ishlarida yuzaki tekshirish va ulchov nazoratini bajarish tartibi. Buzulmas nazorat to'g'risida umumiy ma'lumotlar. Buzulmas nazorat rivojlanish tarixi. Yarim tayyor va tayyor maxsulotlarni nazorat qilish turlari. Buzulmas nazoratni qullanilgan xolda echiladigan masalalar va unga quyilgan talablar. Buzulmas nazorat usubini tanlash.	8	NA
6.	Xarakat tarkibi detallarini buzulmas nazorat qilishni zamonaviy usullari	Vagonlarning qismlarini defektoskopiya qilish usullari va vositalarini tasniflash. Vagon qismlari va qurilmalarini tashxislash usullarining fizikaviy asoslari. Temir yo'l	24	NA

		transportida qo'llaniladigan diagnostika usullari. Magnit nazorat usullari. Ultratovush nazorat usullari. Uyurmatok nazorat usullari. VD-113 va VD-213 uskunalari to'g'risida ma'lumot.		
7.	Ishlab chiqarishda nuqsonlarni tekshirish.	Tamirlash texnologiyasi va texnik xizmat ko'rsatish jarayoni buzulishi bo'yicha ishchi xodimlarning javobgarliklari. Vagonlarni ta'mirlash xamda ekspluatatsiya vaqtida nuqsonlarni aniqlash	2	N
8.	Vagon detallariga ishlov berish va mustaxkamlashni zamonaviy usullari.	Detal sirtiga markazlashtirilgan energiya oqimlari bilan ishlov berish. Ion-plazma yordamida qayta ishlash usullari. Qismlarni mustaxkamlashning termal va kimyoviy-termal usullari. Qoplamalarni qo'llashning elektrkimyoviy va gaz-termik usullari. Antifriktsion materiallar. Yeyilishga bardoshli qoplama texnologiyasini o'rganish. Ehtiyot qismlarni eyilishga bardoshli qotishmalar bilan qoplash va mustahkamlash tartibini va qo'llanuvchi materiallarni tanlash.	4	N
9.	O'lchov uskunalaridan samarali foydalanish usullari.	O'lchov uskunalari turlari va ulardan foydalanish.	2	N
10.	Informatika asoslari va xisoblash texnikasi.	IBM PC kompyuterlari va ularning turlari ishlash printsplari. Tizmlar, dasturlar turlari. Word xujjatlarni to‘ldirish tartiblari.	6	NA
11.	Temir yo'l transporti tizimida bozor iqtisodiyoti, menejment va marketing asoslari.	Vagon xo'jaligi iqtisodiy ko'rsatkichlari. Korxonalarning daromadlari, rentabelligi va korxonalar faoliyatining samaradorligi	6	N
12.	O'zbekiston Respublikasi rivojlanishining 5 ustivor yunalishi.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi farmoni	2	N
13.	Mehnat havfsizligi, ishlab chiqarish sanitariyasi qoidalari, elektr va yong'in xavfsizligi talablari.	Temir yo'l trasportida ekologiya,mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi. Mexnat muxofazasi to'g'risidagi qonun. Mexnat muxofazasi bo'yicha meyo'riy xujjatlar. ishlab chiqarish sanitariyasi. Ishlab chiqarishda shkastlanishlarni kelib chiqish sabablari. Elektr va yong'in xavfsizligi talablari. Birinchi tibbiy yordamning umumiy choralari. Mexnatni muxofaza kilish buyicha xodimlar bilan ishlashni tashkil etish. Yong'in xavfsizligi	12	NA
14.	Texnik foydalanish qoidalari. Temir yo'l yo'riqnomalari	Temir yo'l transporti xodimlarining umumiy vazifalari. Texnik foydalanish qoidalarining harakat tarkibi, g'ildirak juftliklari, tormoz va zarb-tortish qurilmasi uchun umumiy talablar.	6	N
15.	Poezdlar xarakat xavfsizligini ta'minlash.	Temir yo'llardagi avariyalar sabablari. “O'zbekiston Respublikasi temir yo'llarida poezdlar harakati xavfsizligini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida”gi 2021 yil 4 yanvardagi	4	A

		1/N-sonli buyrug'i. Poezdlar harakati xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar.		
16.	Ishlab chiqarish amaliyoti	O'quv dasturiga ishlab chiqarish amaliyotini ish joyida, tinglovchilarning ushbu kasb uchun belgilangan texnik talablar va standartlarga muvofiq mustaqil ravishda bajarishi lozim bo'lgan barcha ishlarni va ish turlarini o'rganish kiradi. Guruh rahbari kundalik-ishlab chiqarish amaliyoti bo'yicha hisobot chiqaradi, unda tinglovchi ushbu mutaxassislik bo'yicha amaliy ishlarni va nazariy materiallar savollarini o'zlashtiradi. Ishlab chiqarishi amaliyoti tuganlanishi oxirida tinglovchiga hulosani ishlab chiqarish korxonasi tomonidan yakuniy xulosalar berilib va yo'l markazi tomonidan baxolanadi.	36	S

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Дефектоскоп вихретоковый ВД-213.1, Руководство по эксплуатации МКИЯ.427672.013РЭ
2. Журнал «Дефектоскопия» №1, РАН, 2008-2015.
3. Толщиномеры DM4E, DM4, DM4DL. Руководство по эксплуатации, Krautkraemer-Branson, Издание 2013.
4. Цыган Б.Г, Цыган А.Б, Мокроусов С.Д, Щербаков В.П. Современное вагоностроение. - Кременчуг, 2010.
5. “VAGONLARNING UMUMIY TUZILISHI”- Ya.O.Ruzmetov. D.N.Zairova-2017y.
6. К.В.Моговилов, Технология производства и ремонта вагонов, Москва, 2003.
7. Контроль неразрушающий. Сварные соединения методы ультразвуковые. ГОСТ 14782-86.
8. Преобразователи ультразвуковые. Основные параметры и общие технические требования. ГОСТ 26266-10.
9. Руководящий документ по ремонту и техническому обслуживанию колесных пар с буксовыми узлами грузовых вагонов магистральных железных дорог колеи 1520 (1524 мм) Т:2012 г.
10. Регламент технической оснащенности рабочих мест по неразрушающему контролю РД 32.ЦТ540-2007.
11. Правила технической эксплуатации железных дорог Республики Узбекистан. ГИ «Узгосжелдорнадзор». Т.2013

12. Руководящий документ по ремонту и техническому обслуживанию колесных пар с буксовыми узлами грузовых вагонов магистральных железных дорог колеи 1520(1524) мм. ОАО ВПИЖТ, 2012. (Утв. 57-м Советом по ж.д.т).
13. Информатика, практикум по технологии работы на компьютере. Под ред. проф. Макаровой Н.,М„ 2015.
14. Охрана труда, М„ Министерство здравоохранения и социального развития Российской Федерации. 2014.
15. Технический регламент о безопасности железнодорожного транспорта Республики Узбекистан при технической эксплуатации. Приложение к постановлению Каб. Мина РУз, 2011.
16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида "ги фармони "Ҳалқ сўзи" газетаси, 8.02.2017..
17. Инструкция по ремонту и обслуживанию автосцепного устройства подвижного состава железных дорог. М. Трансинфо 2010г. (Утв. Советом по ж.д.т. от 20-21 октября 2010 года).
18. Экономика железнодорожного транспорта. Под ред. Н.П.Терешиной, Б.М.Лапидуса, М.Ф.Трихункова.-М.:УМК МПС, 2012

1.04. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlashni takomillashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Vagon qurilish sexi, tormozlar avtonazorati punktlarining katta ustasi, ustasi, texnologi, brigadiri
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	11
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi elektrotexnik va elektron qurilmalardan iborat texnik qurilma va tarmoqlar bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Elektrotexnik qurilmalar va elektron apparatlardan foydalanish va ularning ishlash prinsipini bilish
Bilimlar:	- fizika va elektrotexnika qonunlarini; - elektr iste’molchilarni va manbalarni ulanish usullarini; - elektr asboblari tuzilishi va ularning ishlash prinsipi; - elektr o‘lchov birliklarini; - elektr manbalari va iste’molchilarini ulashda va ular bilan ishlashda texnika xavfsizligi.
Ko‘nikmalar:	- elektrapparatlari, jihozlari, o‘lchov va elektron asboblarining texnik tavsifini aniqlash; - elektr sxemalari hisoblarini bajarish; - elektr o‘lchov asboblaridan to‘g‘ri foydalanish; - elektr asboblari va jihozlarining nuqsonlarini aniqlash va ularni ta’mirlash; - texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilingan holda elektr uskunalari bilan ishlash; - o‘zgaruvchan elektr zanjiri elementlari va parametrlari; - yarim o‘tkazgichli asboblarning asosiy xususiyatlari; - yarim o‘tkazgichli diodlar; - yarim o‘tkazgichli rezistorlar; - tranzistor, tiristor, mikrosxemalarni o‘rganish; - elektr dvigatellarni ulanish sxemalari; - texnika jihozlarida ishlatilib kelayotgan elektr dvigatellarni parametrlari; - texnika jihozlaridagi himoya.
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; SM – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.04. O‘quv dasturi mazmuni (чилангар)

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Zamonaviy vagonlarning yangi konstruksiyasi	Zamonaviy vagonlar konstruksiyasi. Zamonaviy yuk vagonlari konstruksiyasi. Zamonaviy yo‘lovchi tashuvchi vagon konstruksiyasi.	6	N
2.	Vagonlarni ta’mirlashni mexanizatsiyalashtirish	Vagonlarni ta’mirlashda ishlatiladigan mexanizmlar va qurilmalar. Mexanizatsiyalashtirish asosiy talablari. Tormoz jixozlarini ta’mirlashda qo‘llaniladigan mexanizmlar. Tormoz jixozlarini ta’mirlashni mexanizatsiyalashtirish. Tormoz jihozlarini ta’mirlashda qo‘llaniladigan mexanizmlar va qurilmalar. Tormoz tizimini ta’mirlashda stendlarni mexanizatsiyalashtirishni axamiyati.	12	NAS
3.	Vagon detallarini diagnostika qilish	Diagnostika talablari. Vagon butlovchi qismlarini diagnostika qilish.	4	NS
4.	Detallar yemirilishidan tiklashning zamonaviy usullari	Yemirilish turlari xaqida umumiy ma’lumot. Vagon qismlarini payvandlash usullari. Zamonaviy payvandlash uskunalari. Payvandlash uskunalari bilan tanishish.	8	N
5.	Vagon ta’mirlash korxonalarini iqtisodiy ko‘rsatkichlarini tahlil qilish	Bozor iqtisodiyotining asosiy qonunlari va ularning temir yo‘l transportida namoyon bo‘lishi. Temir yo‘l transportida menejment va marketing asoslari. Korxona daromad, foyda va rentabelligini hisoblash.	6	NA
6.	Vagon ta’mirlash korxonalarida mexnat muhofazasi va texnika havfsizligi.	Mexnat muhofaza qilish to‘g‘risidagi qonun. Asosiy qoidalar. Ish o‘rinlarini tashkil etish bo‘yicha meyoriy xujjatlar. Ish bilan bog‘liq bo‘lgan baxtsiz hodisalar va ishchilarning sog‘lig‘iga yetkazilgan boshqa jarohatlarni tekshirish tartibi. Baxtsiz xodisa sodir bo‘lganda birinchiyordam ko‘rsatish. Vagonlarni ta'mirlashda sanitar talablar. Yongin havfsizligi talablari.	6	NS
7.	Vagonlarni ta’mirlashda meyoriy texnik xujjatlar	Yuk vagonlarini ta’mirlashdagi meyoriy texnik xujjatlar talablari. Yo‘lovchi vagonlarini ta’mirlashdagi meyoriy texnik xujjatlar talablari.	4	NA
8.	Tormoz jixozlari tuzilishi va texnik xizmat ko‘rsatish. Nosozliklar va ularni bartaraf etish usullari.	Tormoz xaqida umumiy ma’lumot. Tormoz turlari. Tormozlarning ishlash prinsplari. Tormoz qurilmalari va ularning tuzilishi,ishlash prinsplari. Tormoz qurilmalarin ta’mirlash va sinash depo va zavodlar sharoitida	10	NA
9.	Vagonlarni ta’mirlash va texnik xizmat ko‘rsatish	Tormoz uskunalarini tekshirish vaqtida nosozliklarni bartaraf etish.	2	N

	tizimi.			
10.	Yo`lovchi va yuk tashuvchi vagonlar tormoz jixozlarini tamirlash texnologiyasi (TVSRZ)	Vagonlarning tormoz uskunalari. Vagon tormoz jixozlarini demontaj qilish. Vagonlarni tormoz uskunalari komponentlari va qismlarining parametrlarini o‘lchash sifatini nazorat qilish. Vagonlarning tormoz uskunalarini demontaj qilish. Kapital ta’mirlash vaqtidagi ish ko‘lami. Tormoz qismlarini depolarda ta’mirlashda ish ko‘lami.	14	N
11.	Yakuniy test sinovlari			

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Под ред. В.А. Ильина. Дефетоскопия деталей подвижного состава железных дорог и метрополитенов. П. Транспорт.
2. Приборы для неразрушающего контроля материалов и изделий. В 2-х книгах. Под ред. В.В.Клюева. М.: Машиностроение.
3. Ўзбекистон Республикаси темир йўлларида “Техника фойдаланиш қоидалари” “Ўздавлаттемирйўлназорат” ДИ, Ташкент, 2015.
4. Безценный В.И. Технология вагоностроения и ремонта вагонов. М., Транспорт, 2007.
5. Бублик Г.П. Менеджмент предприятий транспорта. Конспект лекций. -Т.: ТашИИТ, 2005.
6. Козубенко В.Г. Безопасное управление поездом: вопросы и ответы: Учебное пособие для образовательных учреждений железнодорожного транспорта, осуществляющих профессиональную подготовку. - М.: Маршрут, 2015, 320с
7. Мудраченко С.В. и др. Движение поездов без опасности. -М.: Маршрут.
8. Ёрматов Р. “Меҳнатни муҳофаза қилиш” - Т.: “Ўзбекистон”, 2002 йил.
9. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: БИЛИМ, 2004
10. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: Г. Гуляма, 2006.
11. Мотовилов К. В. Технология производства и ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2003.
12. Руководство по капитальному ремонту грузовых вагонов, 2011.
13. Руководство по деповскому ремонту грузовых вагонов, 2011.
14. Руководство по капитальному ремонту пассажирских вагонов, 2011.
15. Руководство по деповскому ремонту пассажирских вагонов, 2011.
16. Быков Б. В. Технология ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2001.
17. Быков В. Н. Технология вагоностроения и ремонта вагонов. М.: Транспорт, 2010
18. Инструкция по ремонту тележек грузовых вагонов.
19. Инструкция по ремонту и обслуживанию автосцепки.
20. Руководящий документ. Неразрушающий контроль деталей вагонов. Общие

положения. (РД 32 174-2000) с изменениями 2004г.
21. Инструкция по сварке и наплавке деталей вагонов.
22. yadi.sk/d/wg.9RPXGwG54A3
23. www.scbist.com
24. www. railway.uz
25. www. railway.kanaries.ru

1.05. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlashni takomillashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Chilangar
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	9
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi elektrotexnik va elektron qurilmalardan iborat texnik qurilma va tarmoqlar bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Elektrotexnik qurilmalar va elektron apparatlardan foydalanish va ularning ishlash prinsipini bilish
Bilimlar:	- fizika va elektrotexnika qonunlarini; - elektr iste’molchilarni va manbalarni ulanish usullarini; - elektr asboblari tuzilishi va ularning ishlash prinsipi; - elektr o‘lchov birliklarini; - elektr manbalari va iste’molchilarini ulashda va ular bilan ishlashda texnika xavfsizligi.
Ko‘nikmalar:	- elektrapparatlari, jihozlari, o‘lchov va elektron asboblarining texnik tavsifini aniqlash; - elektr sxemalari hisoblarini bajarish; - elektr o‘lchov asboblaridan to‘g‘ri foydalanish; - elektr asboblari va jihozlarining nuqsonlarini aniqlash va ularni ta’mirlash; - texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilingan holda elektr uskunalari bilan ishlash; - o‘zgaruvchan elektr zanjiri elementlari va parametrlari; - yarim o‘tkazgichli asboblarning asosiy xususiyatlari; - yarim o‘tkazgichli diodlar; - yarim o‘tkazgichli rezistorlar; - tranzistor, tiristor, mikrosxemalarni o‘rganish; - elektr dvigatellarni ulanish sxemalari; - texnika jihozlarida ishlatilib kelayotgan elektr dvigatellarni parametrlari; - texnika jihozlaridagi himoya.
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; SM – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.05. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Xarakat tarkibi detallarini buzulmasdan nazorat qilish usul va metodlari. Texnik diagnostika qilish.	Vagonlarning asosiy tugun va qismlariga putur yetkazmasdan nazorat qilish. Vagonlarning yurish qismilari, avtoulagich uskunalari va boshqa asosiy qismlarini putur yetkazmasdan nazorat qilish xususiyatlari. G‘ildirak juftligini ultratovush defektoskopiyasi. Shablonlarni qo‘llash orqali g‘ildirak juftligi nosozliklarini aniqlashning umumiy o‘lchovlari.	8	N
2.	Kuzov, avtoulagich jixozlari tuzilishi va ko‘rigi. Nosozliklari va ularni bartaraf etish usullari.	Kuzov tuzulishi. Vagon kuzoviga qo‘yiladigan texnik talablar. Kuzovlarni yig‘ish texnologiyasi.xarakat tarkibiga ekspulatatsiya vaqtida ta’sir qiluvchi omillar. Kuzovlarni ta’mirlash. Xarakat tarkibi ramalarini mustaxkamligini oshirish va ta’mirlash.Ramada yuzaga keluvchi nosozliklar va uning sabablari. Yon rama va ressor ustki balkasini tuzulishi va ta’mirlash texnologiyasi. Yuk vagonlarini modenrnizatsiya qilish usullari. Vagon va teplovoz ishqalanuvchi yuzalarini mustaxkamligini oshirish usullari. Avtoulagichlar tuzilishi. Avtoulagichlarni ta’mirlash tizimi.	10	NS
3.	Aravacha g‘ildirak juftlari va buksa qurulmalari tuzulishi va ko‘rigi. Nosozliklar va ularni bartaraf etish.	Aravacha, g‘ildirak juftlari va buksa qurilmalarini tuzilishi,ko‘rikdan o‘tkazish tartibi va nosozliklari. Yo‘lovchi va yuk tashuvchi vagonlar aravachalari tuzilishi. Yo‘lovchi va yuk tashuvchi vagonlar aravachalari nosozliklari va ularni aniqlash usullari. Aravachalarni ekspluatatsiya qilish. Vagonlarni elastik maydonchalari. Vagonlar g‘ildirak juftlari. Ko‘rikdan o‘tkazish va shaxodatlash turlari. G‘ildirak juftlari nosozliklari. Buksa qurilmasi. Buksa qurilmasi tuzilishi va nosozliklari va ularini reviziya qilish usullari. Xarakat qismlarini modernizatsiya qilish. Nosozliklarni bartaraf etish usullari.	10	NS
4.	Tormoz jixozlari tuzilishi va texnik xizmat ko‘rsatish. Nosozliklar va ularni bartaraf etish usullari.	Teplovozlar va vagonlar tormoz tizimining tuzilishi. Tormozalarning ishlashtishdan maqsad. Tormozlarga texnik xizmat ko‘rsatish, ta’mirlash, tekshirish va sinovdan o‘tkazish. VU-45 Spravkasini to‘ldirish tartibi. Avtomatik tormozlarini mexanik qismlari. Avtomatik	10	NA

		tormozlarin pnevmatik qismlari. Xavo taqsimlagichlar. Tormoz tizimlariga xizmat ko‘rsatish. Teplovoz va vagon tormoz tizimidagi nosozliklar. TFQning tormoz tizimiga qo‘yiladigan talablari. Teplovoz va vagon tormoz tizimidagi nosozliklar. Videoroliklar namoishi. «Tormoz tizimi nosozliklari»		
5.	Vagonlarni ta’mirlash va texnik xizmat ko‘rsatish tizimi.	Vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash turlari. Teplovoz va vagon ramasi va kuzovlarini ta’mirlash texnologiyasi. Teplovoz va vagon aravachalarini ta’mirlash texnologiyasi. Avtoulagichlarni ta’mirlash texnologiyasi. Xarakat tarkibi tormoz tizimini ta’mirlash bo‘yicha MTX. Buksa qurilmalarini ta’mirlash texnologiyalari. TXSH vazifalari.	10	N
6.	Texnik foydalanish qoidalari. Temir yo‘l yo‘riqnomalari.	Temir yo‘l yo‘riqnomalari. O‘zbekiston respublikasining temir yo‘l transporti to‘g‘risidagi qonuni. Umumiy talablar. Temir yo‘l taransporti xodimlarini majburiyatlari. Temir yo‘l transporti Nizomi. Gabaritlar. Signallar turlari.	6	N
7.	Temir yo‘l transportida xarakat havfsizligini ta’minlash.	1-N buyruq «O‘TY temir yo‘l transportida poyezdlar xarakat xavfsizligini ta’minlash» bo‘yicha. 2019-2022 yillar taxlili.	4	N
8.	Bozor iqtisodiyoti va menejment asoslari.	Aralash bozor iqtisodiyoti modelining iqtisodiy tizimlarining turlari. Iqtisodiyotning bozor munosabatlariga o‘tishining o‘zbek modeli. Bozorning asosiy qonunlari va tamoyillari. Faoliyat turlari va shakllarini erkin tanlash	4	N
9.	Mexnat havfsizligi ishlab chiqarish sanitariyasi qoidalari, elektr va yong‘in havfsizligi talablari.	Temir yo‘l transportida ekologiya va sanoat xavfsizligining dolzarb masalalari. Mehnatni muhofaza qilish to‘g‘risidagi qonun. Vagonlarni ta’mirlash korxonalarida vagonlarni taxmirlash xavfsizlik texnikasi. Vagonlarni ta’mirlashda sanitariya masalalari. Yuqori tezlikdagi harakatlanish uchastkasida va harakat tarkibiga xizmat ko‘rsatishda mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik texnikasi.	10	N
10.	Yakuniy test sinovlari			

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Под ред. В.А. Ильина. Дефетоскопия деталей подвижного состава железных дорог и метрополитенов. П. Транспорт.

2. Приборы для неразрушающего контроля материалов и изделий. В 2-х книгах. Под ред. В.В.Клюева. М.: Машиностроение.
3. Ўзбекистон Республикаси темир йўлларида “Техника фойдаланиш қоидалари” “Ўздавлаттемирйўлназорат” ДИ, Ташкент, 2015.
4. Безценный В.И. Технология вагоностроения и ремонта вагонов. М., Транспорт, 2007.
5. Бублик Г.П. Менеджмент предприятий транспорта. Конспект лекций. -Т.: ТашИИТ, 2005.
6. Козубенко В.Г. Безопасное управление поездом: вопросы и ответы: Учебное пособие для образовательных учреждений железнодорожного транспорта, осуществляющих профессиональную подготовку. - М.: Маршрут, 2015, 320с
7. Мудраченко С.В. и др. Движение поездов без опасности. -М.: Маршрут.
8. Ёрматов Р. “Меҳнатни муҳофаза қилиш” - Т.: “Ўзбекистон”, 2005 йил.
9. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: БИЛИМ, 2004
10. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: Г. Гуляма, 2006.
11. Мотовилов К. В. Технология производства и ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2003.
12. Под ред. В.А. Ильина. Дефетоскопия деталей подвижного состава железных дорог и метрополитенов. П. Транспорт.
13. Руководство по капитальному ремонту грузовых вагонов, 2011.
14. Руководство по деповскому ремонту грузовых вагонов, 2011.
15. Руководство по капитальному ремонту пассажирских вагонов, 2011.
16. Руководство по деповскому ремонту пассажирских вагонов, 2011.
17. Руководство по капитальному ремонту грузовых вагонов, 2011.
18. Быков Б. В. Технология ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2001.
19. Быков В. Н. Технология вагоностроения и ремонта вагонов. М.: Транспорт, 2010
20. Инструкция по ремонту тележек грузовых вагонов.
21. Инструкция по ремонту и обслуживанию автосцепки.
22. Руководящий документ. Неразрушающий контроль деталей вагонов. Общие положения. (РД 32 174-2000) с изменениями 2004г.
23. Инструкция по сварке и наплавке деталей вагонов.
24. Быков Б. В. Технология ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2001.
25. Быков В. Н. Технология вагоностроения и ремонта вагонов. М.: Транспорт, 2010
26. www.zdmira.com
27. http:wagon/uz
28. www.zdt-magazine.ru

1.06. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish va ta’mirlashni takomillashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Katta vagon ko‘ruvchilari vagon ko‘ruvchilari va ta’mirlovchilari
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	12
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy vazifasi elektrotexnik va elektron qurilmalardan iborat texnik qurilma va tarmoqlar bilan tanishtirish
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Elektrotexnik qurilmalar va elektron apparatlardan foydalanish va ularning ishlash prinsipini bilish
Bilimlar:	- fizika va elektrotexnika qonunlarini; - elektr iste’molchilarni va manbalarni ulanish usullarini; - elektr asboblari tuzilishi va ularning ishlash prinsipi; - elektr o‘lchov birliklarini; - elektr manbalari va iste’molchilarini ulashda va ular bilan ishlashda texnika xavfsizligi.
Ko‘nikmalar:	- elektrapparatlari, jihozlari, o‘lchov va elektron asboblarining texnik tavsifini aniqlash; - elektr sxemalari hisoblarini bajarish; - elektr o‘lchov asboblaridan to‘g‘ri foydalanish; - elektr asboblari va jihozlarining nuqsonlarini aniqlash va ularni ta’mirlash; - texnika xavfsizlik qoidalariga amal qilingan holda elektr uskunalari bilan ishlash; - o‘zgaruvchan elektr zanjiri elementlari va parametrlari; - yarim o‘tkazgichli asboblarning asosiy xususiyatlari; - yarim o‘tkazgichli diodlar; - yarim o‘tkazgichli rezistorlar; - tranzistor, tiristor, mikrosxemalarni o‘rganish; - elektr dvigatellarni ulanish sxemalari; - texnika jihozlarida ishlatilib kelayotgan elektr dvigatellarni parametrlari; - texnika jihozlaridagi himoya.
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; SM – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.06. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Vagonlar ta'mirlash va texnik hizmat ko'rsatishni takomillashtirish.	Vagonlarga texnik hizmat ko'rsatish shahobchasida (THSH) ishlarni tashkil qilish. THSH ustalari tomonidan texnik mashgulotlarni tashkil etish va o'tkazish. THSH ustasining navbatchi smenalarning ustidan nazorat qilish. THSH katta ustalarning asosiy majburiyatlari. Vagonlarni joriy ajratib ta'mirlash ishlari xajmi va ularni tashkil qilish. Chuqursoy stansiyasi THShda poezdlarga texnik hizmat ko'rsatish va vagonlarni joriy ta'mirlash sexi texnologik jarayoni bilan tanishish.	14	NS
2.	Tog’li hududlardagi temir yo‘l ishlariga vagon ho'jaligining zamonaviy talablari.	Vagonlarga texnik hizmat ko'rsatish shahobchalarining vagon ho'jaligidagi ahamiyati va vazifalari. Temir yo'l magestrallari togli uchastkalarida THSH va NTHSH ishlarini tashkil qilish.	4	N
3.	Texnik ko‘rik nuqtalarini material texnik ta'minoti.	THShlar to'liq ishlashi uchun zarur materiallar va ehtiyot qismlari. THShlar ehtiyoji uchun turli tipdagi vagonlarga qilinadigan harajatlar normas.	4	N
4.	Bozor iqtisodiyoti va menejment asoslari	Bozor iqtisodiyotining asosiy qonunlari va ularning temir yo'l transportida namoyon bo'lishi. enejmentning mohiyati, uning turlari va vazifalari. Bozor tamoyillari va ulardan temir yo'l transporti ishlarida foydalanish. Korxonalarning daromadlari va rentabelligi hisob-kitoblarini o'tkazish.	8	NA
5.	Texnik ko'rik nuqtalarda tormoz tizimiga hizmat ko'rsatish.	Vagonlarning tormoz tizimlariga tehnik hizmat ko'rsatish bo'yicha yo'riqnomalar talablari. THSH va NTHShlarni tormoz uskunalari ishlashini tekshirish bo'yicha jihozlash. Vagonlar tormoz tizimiga hizmat ko'rsatish. Yuk vagonlari ramalari va kuzovlarini ishlab chiqarish tehnologiyasi bilan tanishish. Yuk vagonlari tarkibiy qismlarini qurish va ta'mirlashda o'tkazgichlar va shablonlarni qo'llash. Ishlab chiqarishda ishlatiladigan aravachalar ishlab chiqarish texnologiyasi bilan tanishish.	6	NS
6.	Tehnik foydalanish qoidalari. Temir yo‘l yo'riqnomalari.	TFQ va yo'riqnomalarning umumiy talablari. Temir yo'l transporti hodimlarining umumiy va asosiy vazifalari. TFQning harakat tarkibi, gildirak juftliklari, avtotormozlar va avtoulagich	6	NA

		jihozlariga umumiy talablari. Temir yo'l transportida signallar tizimi. Tovushli va ko'rinadigan signallar. Qo'lda beriladigan signallar.		
7.	Poyezdlarga hizmat ko‘rsatishda mehnat muhofazasi va texnika havfsizligi	Mehnat muhofazasi to'grisidagi qonun. Umumiy Nizomlar. Ish joylarini tashkil qilishdagi me'yoriy hujjatlar talablari. THShlarda vagonlarga hizmat ko'rsatish va ta'mirlashda tehnika havfsizligi talablari. Vagonlarni ta'mirlashda sanitar talablar. Yongin havfsizligi talablari. Baxtsiz qodisalar sodir bo'lganda jabrlanganlarga 1-tibbiy yordam ko'rsatish.	6	NA
8.	Poyezdlarga texnik hizmat ko'rsatishda normativ texnik hujjatlar.	THSH boshliqlari va instruktorlari lavozim yo'riqnomalari. Vagon ho'jaligi uchun hisobot va hisobga olish shakllari. Ahborot habarlarini uzatish.	6	N
9.	Temir yo‘l transporti ishida nuqsonlarni tekshirish(braklar)	Ish vaqtida nuqsonlarni yuzaga kelish sabablari. Ishlab chiqarishda yo'l qo'yilgan nuqsonlarni tekshirish va ish vaqtida mansabdor shahslarning nuqsonlar sababli javobgarliklari.	4	N
10.	Yuqori tezlikdagi “Afrosiyob”poyezdini o‘tkazish va texnik hizmat ko'rsatish.	"Afrosiyob" tezyurar poezdlarining belgilangan uchastkalardan o'tishi ustidan o'zlarining vazifalari doirasida TSHH hodimlari tomonidan nazorat qilish.	2	N
11.	Zamonaviy vagonlar konstrukciyasi.	Dinamik yuklamlarning vagonlarga foydalanishi vaqtida konstrukciya butunligiga ta'siri. Yo'lovchi tashuvchi va yuk vagonlarining konstrukciyalarini o'rganish.	8	N
12.	Poyezdlar harakat havfsizligi.	Temir yo'llarda avariya sabablari va ularning tahlili. Avariyalarning oldini olish va poezdlar harakat havfsizligini yahshilash bo'yicha chora-tadbirlar	4	NAS

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Дефектоскоп вихретоковый ВД-213.1, Руководство по эксплуатации МКИЯ.427672.013РЭ
2. “VAGONLARNING UMUMIY TUZILISHI”- Ya.O.Ruzmetov. D.N.Zairova-2017y.

3. Техник фойдаланиш қоидалари “ЎТЙ” АЖ Т: 2015
4. Сигналлаштириш йўриқномаси “ЎТЙ” АЖ Т: 2015
5. Экономика железнодорожного транспорта: Учебник для вузов железнодорожного транспорта. Под ред. Н.П. Терешиной, Б.М. Лапидуса , М.Ф. Трихункова. -М.: УМК МПС, 2001.
6. Бублик Г.П. Менеджмент предприятий транспорта. Тексты лекций. -Т.: ТашИИТ, 2005.
7. Козубенко В.Г. Безопасное управление поездом: вопросы и ответы: Учебное пособие для образовательных учреждений железнодорожного транспорта, осуществляющих профессиональную подготовку. - М.: Маршрут, 2005, 320с
8. Мудраченко С.В. и др. Движение поездов без опасности. -М.: Маршрут, 2009,
9. 234 с
10. Нормативные документы АО “Узбекистан темирйуллари” по вопросам обеспечения безопасности движения поездов, а также выполнения требований ПТЭ, ИДП, ПСИ и других нормативных документов и должностных обязанностей
11. Руководство по деповскому ремонту пассажирских вагонов. 2011
12. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: БИЛИМ, 2009
13. Бобровская И.И. Технология ремонта вагонов. Ташкент.: Г. Гуляма, 2009.
14. Мотовилов К. В. Технология производства и ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2003.
15. Руководство по капитальному ремонту грузовых вагонов. 2011
16. Руководство по деповскому ремонту грузовых вагонов. 2011
17. Руководство по капитальному ремонту пассажирских вагонов. 2011
18. Быков Б. В. Технология ремонта вагонов. М.: Маршрут, 2001.
19. Лощинин П.Л. Охрана труда на железнодорожном транспорте и транспортном строительстве -М.: Транспорт
20. Инструкция по сварке и наплавке деталей вагонов.
21. Инструкция по ремонту тележек грузовых вагонов.
22. Инструкция по ремонту и обслуживанию автосцепки.
23. Руководящий документ. Неразрушающий контроль деталей вагонов. Общие положения. (РД 32 174-2000) с изменениями 2009г.